

Fylkesmannen i
NORDLAND

- vinner til Nordlands beste

Foto: Gunnar Nygaard

Forvaltningskontroll rapport

Sømna Kommune 2015

Kontrollerte ordning:

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

INNHALDSFORTEGNELSE

Rapport om forvaltningskontroll	3
1 Sammen drag	3
2 Begrepsavklaringer:	3
3 Grunnlag for kontrollen	4
3.1 For søknadsomgang 20. august 2014:	4
3.2 For søknadsomgang 20. januar 2015:	4
4 Gjennomføring av kontrollen.....	4
5 Tabell:	5
6 Generelt om kommunen	5
7 Kontrollområder	5
7.1 Saksbehandling.....	6
7.2 Journalføring	6
7.3 Stedlig kontroll.....	7
8 Registrerte avvik.....	7
9 Registrerte merknader.....	9

RAPPORT OM FORVALTNINGSKONTROLL

Kontrollert kommune	: Sømna
Dato rapport	: 08.04.2016
Kontroll avholdt dato	: 09.12.2015
Gjennomført av	: Åsa Hellem og Hans Christian Jarnæs
Kontrollert(e) ordning(er)	: Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket
Saksnummer ePhorte	: 15/7069

1 SAMMENDRAG

Fylkesmannen i Nordland gjennomførte forvaltningskontroll av tilskudd innen landbruket i Sømna kommune den 9. desember 2015. Tema for kontrollen var kommunens forvaltning av tilskuddsordningen Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Under kontrollen ble det avdekket 3 avvik og 2 merknader.

For søknadsomgangene august 2014 og januar 2015 er totalt 15 foretak valgt for kontroll av Fylkesmannen. Søknadene fra de utvalgte foretakene er vurdert for begge søknadsomgangene. Valg av foretak er gjort med bakgrunn i kommunens utvalg til stedlig kontroll og fra feil- og varselmeldinger i WESPA (saksbehandlersystem fra Landbruksdirektoratet).

2 BEGREPSAVKLARINGER:

Funn er de faktiske forhold som avdekkes under Fylkesmannens kontroll. Disse kategoriseres som generelle kommentarer, avvik eller merknader i kontrollrapporten.

Generelle kommentarer beskriver det vi mener er verdt å bemerke om kommunens forvaltning av de kontrollerte tilskudd utenom avvik og merknader.

Avvik er brudd på formelle krav fastsatt i lover, forskrifter, rundskriv eller jordbruksavtalen.

Merknad er forhold som vi mener det er nødvendig å påpeke for å sikre god forvaltning av kontrollerte ordninger.

Trekk vil si en reduksjon i tilskuddet som følge av at informasjonen i søknaden er justert/rettet slik at den stemmer med virkeligheten.

Avkorting innebærer at det foretas en reduksjon i tilskuddet foretaket i utgangspunktet hadde rett på. En retting av søknaden i samsvar med de faktiske forhold hos foretaket er ikke en avkorting. En eventuell avkorting må komme i tillegg til oppretting av søknaden/utbetalingen.

3 GRUNNLAG FOR KONTROLLEN

- ✓ Lov om jord (jordlova) 12. mai 1995 nr. 23
- ✓ Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket. 19. desember 2014 nr. 1817.
- ✓ Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsertilskudd i jordbruket. 29. juni 2015 nr. 802.
- ✓ Forskrift om miljøplan 15. januar 2003 nr. 54.
- ✓ Reglement for økonomistyring i Staten §§ 14 og 15. Fastsatt 12. desember 2003
- ✓ Jordbruksavtale 2015 – 2016. Inngått 22. juni 2015.

3.1 FOR SØKNADSOMGANG 20. AUGUST 2014:

Rundskriv 2014-15 fra Landbruksdirektoratet - *kommentarer* til reglene om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsning ved ferie og fritid.

Rundskriv 2014-16 fra Landbruksdirektoratet. - saksbehandlingsrutiner.

3.2 FOR SØKNADSOMGANG 20. JANUAR 2015:

Rundskriv 2014-29 fra Landbruksdirektoratet. -*kommentarer* til reglene om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsning ved ferie og fritid. – *Revidert 17.4.2015.*

Rundskriv 2014-30 fra Landbruksdirektoratet. -*saksbehandlingsrutiner.* – *Revidert 22.1.2015.*

Fylkesmannen har det regionale ansvaret for at tilskudd i landbruket blir forvaltet i samsvar med forutsetningene. Forvaltningskontroll av kommuner er et virkemiddel i dette arbeidet.

4 GJENNOMFØRING AV KONTROLLEN

Forvaltningskontrollen ble gjennomført med dokumentgjennomgang og intervju av jordbrukssjef og saksbehandler i kommunen.

Kontrolldagen bestod av:

- ✓ Åpningsmøte for å informere om kontrollens hensikt og omfang
- ✓ Intervju med fagansvarlige for ordningen.
- ✓ Gjennomgang av saksdokumenter for ordningen for søknadsomgang august 2014 og januar 2015.
- ✓ Sluttmøte med gjennomgang av kontrollen og presentasjon av funn.

Hovedfokus i forvaltningskontrollen er for å kartlegge forvaltningspraksisen til kommunen. Det ble gjennomført en validitetskontroll av om lover og regler for forvaltningen etterleves.

I reglement for økonomistyring i staten er det fastsatt at alle virksomheter skal etablere systemer og rutiner som har innebygd intern kontroll, blant annet for å sikre at måloppnåelse og resultater står i et tilfredsstillende forhold til fastsatte mål og resultatkrav.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over personer som deltok under kontrollen og hvilke deler av kontrollen de deltok på.

5 TABELL:

Navn	Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Fra kommunen				
Erlend Eriksen	Rådmann	X		X
Nils Nyborg	Jordbrukssjef	X	X	X
Trond Grønmo	Fagkonsulent	X	X	X
Fra fylkesmannen				
Åsa Hellem	Fagansvarlig kontrollør	X	X	X
Hans Christian Jarnæs	Kontrollleder	X	X	X

6 GENERELT OM KOMMUNEN

For søknadsomgangene august 2014 var det 96 jordbruksforetak som søkte om produksjonstilskudd og for januar 2015 var det 84 foretak som søkte om produksjonstilskudd. Nedenfor presenteres en oversikt over utbetalt tilskudd for produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd for årene 2014 og 2015. Generelt er det god saksbehandling og oppfølging av foretak som søker om produksjonstilskudd i Kommunen.

For 2014 er det utbetalt totalt kr. 51 577 348,- i produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd.

For 2015 er det per kontroll dagen utbetalt kr. 36 167 152,- i produksjonstilskudd og avløsertilskudd.

7 KONTROLLOMRÅDER

I dette kapittelet blir først noen generelle kommentarer om funn presentert. Så vil punktene 8 og 9 presentere avvik og merknader som er registrert ved denne forvaltningskontrollen.

7.1 SAKSBEHANDLING

- Kommunen har ikke utarbeidet skiftelige rutiner for behandling av søknader om produksjonstilskudd. Kommunen forholder seg til rundskriv og retningslinjer fra Landbruksdirektoratet.
- Kommunen har merknader og forklaringer i WESPA i noen få saker, men bruken av merknadsfeltet er svært mangelfullt. Merknader eller vurderinger legges ikke inn i ePhorte. (kommunens saksbehandlingssystem) I saksbehandlingen av de utplukkede foretak er det ikke foretatt noen vurderinger om avkorting ved feilopplysninger i søknad.
- Kommune har ikke skriftlige rutiner for utvelgelse til stedlig kontroller.
- Det opplyses at tips tas tak i fortløpende, men det foreligger Ingen rutinebeskrivelser for behandling av eventuelle tips om ulovligheter. Kommunen har et beredskapsteam som består av Mattilsynet, landbrukshelsetjenesten og kommunen. Teamet følger opp alle tips som kommer inn. Sakene får ulik oppfølging i forholdt til karakter og omfang. Dette blir dokumenter i perm. I de saker som følges videre opp blir det opprettet sak i ePhorte.

7.2 JOURNALFØRING

- Kommunen journalfører alle søknader på ett saksnummer for hver søknadsomgang for alle søkere i kommunens saks- og arkivsystem ePhorte.
- Hovedvekten av alle foretak leverer elektronisk søknad. Kun noen enkelte søkere kommer til kommunen for å få hjelp til å legge inn i WESPA.
- Elektroniske søknader blir journalført i ePhorte, etter tredje inputkontroll.
- Papirsøknader stemples før de journalføres i kommunen.
- E-poster blir ikke journalført på sak.
- Telefondialog som gjelder søknad blir ikke dokumentert i ePhorte. eller notert i WESPA.
- Kontrollskjemaer etter stedlig kontroll blir journalført i ePhorte og satt i perm.

7.3 STEDLIG KONTROLL

På grunnlag av en risikovurdering skal kommunen plukke ut minst 5 prosent av foretakene, som har søkt om produksjonstilskudd, til stedlig kontroll.

For søknadsomgangen 20. august 2014 hadde kommunen vært ute på stedlig kontroll hos 8 foretak. For 20. januar 2015 hadde kommunen vært ute på stedlig kontroll hos 5 foretak. Dette er tilstrekkelig.

Det foreligger ingen skriftlig risikobasert utvelgelse til stedlig kontroll. Det trekkes ut foretak ut fra kjennskap og egne vurderinger. Kommunen tar hensyn til geografi ved utvelgelse av foretak. De bruker historiske data fra tidligere kontroller. De vektlegger foretak med store utbetalinger og har fokus på at alle foretak skal bli kontrollert over et tidsperspektiv.

Kommunen har utarbeidet et hjelpeskjema som brukes sammen med kontrollskjemaet fra WESPA. Skjema er påført dato for kontrolltidspunktet med underskrift av kommunen og søker. Stedlig kontroller blir som hovedregel utført av en person.

Stedlig kontroll varsles pr telefon til alle som skal kontrolleres. Kommunen gir muntlig informasjon om hensikten med kontroll og hva som skal kontrolleres.

Kontrollskjema blir journalført i ePhorte. Vurderinger om eventuell avkortinger blir ikke skriftliggjort i ePhorte/WESPA.

8 REGISTRERTE AVVIK

Følgende avvik ble registrert ved forvaltningskontrollen:

Avvik 1	Opplysninger foretak har gitt i søknad samsvarer ikke med resultat etter stedlig kontroll. Det er ikke vurdert avkorting.
----------------	--

Referanse	Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket § 12. Rundskriv 2014-16 pkt. 5.5 fra Landbruksdirektoratet. Rundskriv 2014-30 pkt. 6.5 fra Landbruksdirektoratet.
------------------	---

Kommentar	Kommunen har endret opplysninger i søknadene til foretakene. De endringer som er gjort er ikke blitt vurdert som feilopplysninger og vurderinger om avkorting er ikke gjort hverken i WESPA eller i ePhorte.
------------------	--

Stedlig kontroll jan 2015:

Org nr. 997098730. Kommunen har justert beløp for avløsertjenester fra 23071 til 28013 med bakgrunn i liste fra landbrukstjenesten.

Org. nr. 986391509 Kommunen har justert beløp for avløsertjenester fra 100000,- til 103120 med bakgrunn i liste fra landbrukstjenesten.

Org. nr. 970955283. Kommunen har justert opplysninger i kode 184 griser slaktet eller solgt som livdyr fra 1214 til 1219, dyretallet i kode 119 øvrige storfe er endret fra 100 til 106.

Stedlig kontroll aug. 2014:

Org. nr. 989700154. Grovførsalg tallene er justert i forhold til fremlagt dokumentasjon ved stedlig kontroll. Høy kode 521 justert fra 38000 ned til 22000 og surfôr i kode 522 justert opp fra 12000 til 130000

Org.nr. 969647796. Areal opplysninger er justert etter kontroll 20 daa er flyttet fra kode 210 fulldyrket eng til kode 292 fulldyrket eng, ute avdrift. totalareal er redusert ned med 2 daa.

Org.nr. 976603869. Det er gjort endringer av areal i kode 211 overflatedyrket eng som er redusert med 4 daa.

Org. nr. 987580658 Det er justert i kode 521 Høy fra 6217 ned til 3453. Kode 522 surfôr er justert ned fra 94442 til 76636.

Avvik 2	Kommunen har ført opplysninger i søknad, uten at foretaket selv har søkt om noe i aktuell kode, uten å forklare i WESPA eller dokumentere hvorfor endringer er gjort.
----------------	--

Referanse	Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket § 12. Rundskriv 2014-16 pkt. 4.1.7 fra Landbruksdirektoratet.
------------------	--

Kommentar	Det skal ikke føres opp noe der foretaket selv ikke har søkt. Kommunen kan be foretaket om å levere ny søknad.
------------------	--

Kommentarfeltet i Wespa skal alltid brukes til å forklare hvorfor rettinger er gjort. Ved lagring vil saksbehandlers brukernavn og tidspunkt for retting bli lagret som en del av historikken til søknaden.

Org.nr 983211917. Endringer er gjort i søknad på areal i kode 210 fulldyrket eng fra 438 daa til 439 daa og i kode 211 overflatedyrket eng fra 0 daa til 4 daa. De har også påført i kode 212 innmarksbeite fra 0 daa til 144 daa.

Org. nr. 970955283. Beløp for avløsertjenester er påført i søknad med bakgrunn i liste fra landbrukstjenesten.

Org.nr 981428633. Det er gjort oppjustering av areal i kode 210 fulldyrket eng med 4 daa.

Avvik 3 **Kommunen endrer feilopplysning i en søknad ved maskinell inputkontroll, uten å vurdere å stoppe eller avkorte i tilskuddet.**

Referanse Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 12.
Rundskriv 2014-16 pkt. 7.1 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 pkt. 8.1 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar

Org.nr 992625694. Endringer er gjort i søknad på areal i kode 210 fulldyrket eng som er blitt justert ned fra 36 daa til 14 daa.

Dersom foretaket har gitt feil opplysninger i søknad som ville ført til en merutbetaling som denne ikke hadde krav på, skal kommunen vurdere om foretaket har vært i god tro eller om feilopplysningene i søknaden er gitt uaktsom eller forsettlig.

Kommunen skal rette søknader der det er søkt om for mye. Kommunen må også vurdere om det er grunnlag for avkorting i tilskuddet som følge av feilopplysninger.

9 REGISTRERTE MERKNADER

Følgende merknader ble registrerte ved forvaltningskontrollen:

Merknad 1 **WESPA tilfredsstillter ikke kravene til offentlig arkivsystem eller som saksbehandlingssystem**

Referanse Forvaltningsloven.
Arkivlova § 6.
Rundskriv 2014-30 pkt. 5.1.1 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Fylkesmannen finner få eller ingen tilleggsopplysninger i ePhorte for søknadsomganger der det er gjort vurderinger om avkorting.

Ved eventuelle avkorting må dette dokumenteres i ePhorte, WESPA tilfredsstillter ikke kravene til offentlig saksbehandling. Kommunen må derfor sørge for et tilfredsstillende system for journalføring og arkivering som oppfyller kravene i arkivloven og forskrift om offentlige arkiv. Det samme gjelder vedrørende en eventuell klagebehandling i henholdt til forvaltningsloven.

Merknad 2	Kommunen opplyser ikke om søkers rettigheter og klagemuligheter ved stedlig kontroll
Referanse	Rundskriv 2014-16 pkt. 5.3 fra Landbruksdirektoratet. Rundskriv 2014-30 pkt. 6.3 fra Landbruksdirektoratet.
Kommentar	Stedlig kontroll varsles pr telefon og det blir forklart om kontrollens hensikt og omfang. Det blir muntlig informert om hvordan kontrollen skal bli utført. jfr. forvaltningsloven § 15. Kommunen opplyser ikke om søkers rettigheter og klagemuligheter ved pålegg om å gi opplysninger. jfr. forvaltningsloven §§ 14.

Statens hus

Moloveien 10

tlf: 75 53 15 00 || fax: 75 52 09 77

fmnpost@fylkesmannen.no

www.fmno.no

